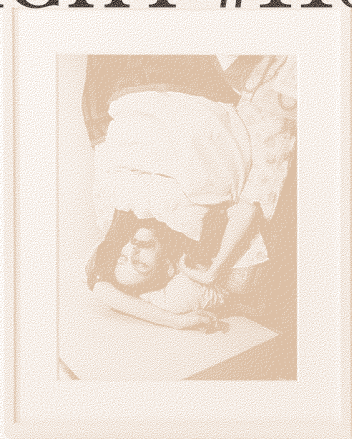
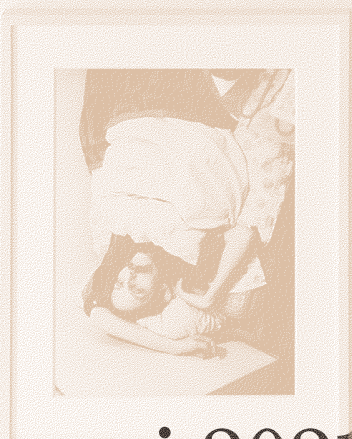

TUBELIGHT #116

Recensieblad voor hedendaagse kunst sinds 1998

(A)

maart — mei 2021

www.tubelight.nl

gratis

Marin Stilić, Artist at Work, 1978, courtesy Galerie Martin Janda, Vienna

Alexandre Lavet, Tsumdoku (serie), MDF, gesso, toner transfer, vernis, afmetingen variabel, 2019

(B)

Alexandre Lavet, The Real Truth of Mankind (serie), synthetisch gips en toner transfer, afmetingen variabel, 2018-doorlopend

LUIHEID ALS ECOLOGISCH GEBAAR

Word jij omringd door boeken die je nooit hebt gelezen? Dan ben je niet de enige. De Japanners hebben er zelfs een term voor: ‘*Tsundoku*’ (積ん読). Een woord dat de twee Japanse fenomenen ‘*tsunde-oku*’ (積んでおく, het opstapelen van dingen voor later), en ‘*dokusho*’ (読書, boeken lezen) combineert. De Franse, in Brussel woonachtige kunstenaar Alexandre Lavet omringt zichzelf met boeken omdat die hem inspireren. Hij houdt naar eigen zeggen van “de kinderlijke overtuiging dat boeken je in een goede stemming brengen alleen maar omdat je in het bijzijn ervan leeft, omdat de kracht van hun inhoud in je slaap tot je doordringt zonder ze te lezen”. Hij leest ze namelijk zelden, vanwege tijdgebrek, omdat hij ze vergeet of gewoon uit pure luiheid. De veelvoorkomende gewoonte van mensen om zich te omringen met ongelezen boeken intrigeerde hem zo dat hij er een werk over maakte.

Tsundoku (2019–heden) is een serie objecten die eruit zien als de boeken uit Lavets eigen boekenkast, maar het niet zijn. In werkelijkheid zijn het enkel nagemaakte kaften op een houten plank. De serie is typerend voor zijn werk, dat voornamelijk bestaat uit nagemaakte voorwerpen die voor hem ideeën over leegte en luiheid representeren. Wat maakt deze begrippen zo interessant voor Lavet? Hij legt het me uit in een online interview.

Lavet vertelt dat zowel zijn gebruik van de fenomenen leegte en luiheid in de vorm van nagemaakte voorwerpen – simulacra – startte op de academie. Om te spelen met de verwachtingen van zijn docenten vult hij in zijn derde jaar een ruimte met nagemaakte lege sokkels en lijsten, blanco kranten, punaises die niks vastprikken en een volledige *white cube* op schragen, ook leeg. In eerste instantie lijkt de ruimte dus geen kunst te bevatten.

Dit gebruik van ruimte en materiaal is onder andere bedoeld om je te verrassen, aldus Lavet. “Waarschijnlijk is je eerste gedachte dat ik me er makkelijk vanaf maak met het tonen van een paar alledaagse *readymades*, maar kom je op die conclusie terug als duidelijk wordt dat er zich allerlei handgemaakte objecten in de ruimte bevinden waar veel tijd en aandacht aan is besteed.”

Wie de tijd neemt om de werken goed te bekijken, wordt beloond met mooie details. Op die manier kan Lavet met kleine voorwerpen toch een grote impact maken. Het zet je op scherp en maakt je bewuster van de ruimte. Dat wil zeggen, het maakt je vooral bewust van de ruimte die leeg is gebleven: de plek op de sokkel waar normaal gesproken een kunstwerk zou staan, de ruimte in de lijst waar een werk hoort te hangen, of de ruimte tussen de kافت van een boek waar je bladzijden vol tekst verwacht. Leegte dus, maar wat is het precieze verband met luiheid?

Eén antwoord is volgens mij de suggestie. Lavet suggereert dat hij “zo min mogelijk doet” door te werken met simulacra. En hij suggereert dat hij niks heeft geproduceerd door elementen weg te laten die je verwacht te zien in een tentoonstelling. In feite is het tegenovergestelde waar. Zijn keuze om voorwerpen na te maken in plaats van *readymades* te gebruiken is natuurlijk allesbehalve lui.

De suggestie geven dat hij zo min mogelijk doet is niet de enige manier waarop luiheid in zijn werk terugkomt. Het werk *The Real Truth of Mankind* (2018–doorlopend), een serie

titelkaartjes van synthetisch gips, gaat direct over een activiteit die wordt geassocieerd met luiheid. Het zijn namelijk titelkaartjes van kunstwerken die slapende figuren verbeelden, zoals *Le rêve* van Henri Matisse uit 1935.

Als het gaat om slapen is de associatie met luiheid al snel gemaakt, terwijl de hersenen dan juist erg actief zijn en dromen essentieel is voor ons dagelijks functioneren. Lavet suggereert opnieuw een logisch verband met luiheid dat, bij nader inzien, niet per se logisch is. Met die suggestie zoekt hij het spanningsveld op tussen luiheid en productiviteit om te tornen aan ons begrip van luiheid.

The Real Truth of Mankind verwijst naar een tekst uit 1921 van Kazimir Malevitsj, die daarmee ook wilde tornen aan ons begrip van luiheid. In de tekst verdedigt Malevitsj de stelling dat luiheid verre van de moeder van alle ondeugden is, zoals zowel het socialisme als het kapitalisme beweren, maar juist de moeder van het leven. Volgens Malevitsj is het niet schoonheid die de wereld zal redden, maar luiheid. Hij uit met deze tekst kritiek op grote gebaren in de kunst, waarvan de productie vraagt om veel materiaal en machines.

Dat redden van de wereld, in de tekst van Malevitsj figuurlijk bedoeld, krijgt in de context van het werk van Lavet een letterlijke, ecologische betekenis: “De verheerlijking van productiviteit leidt tot de uitsluiting van mensen die langer nadenken voordat ze tot actie overgaan, of simpelweg langzamer zijn dan hun medemens, terwijl we weten dat massaproductie de wereld schaadt. Het zou beter zijn om traagheid en luiheid te waarderen in plaats van snelheid en groei.”

Met zijn werk wil Lavet niet alleen met zo min mogelijk materiaal een zo groot mogelijke impact maken op de bezoeker, maar ook op de aarde, in positieve zin. “Het zo min mogelijk doen, wordt een ecologisch gebaar”, stelt Lavet. Het is een gebaar waarvan ik hoop dat we het vaker gaan zien, zowel in de kunst als daarbuiten.

Alexandre Lavet wordt vertegenwoordigd door galerie Dürst Britt & Mayhew in Den Haag. Een solotentoonstelling met Lavet staat gepland voor dit najaar. Momenteel is zijn werk te zien in de groepstentoonstelling *When in Doubt, Go to a Museum*, in het stadsmuseum van Ljubljana.

Veerle Driessen is freelance curator en adviseert gemeentes, instellingen en bedrijven over hun culturele strategie bij Noha.nu.

Veerle
Driessen